

קייץ, כרמלה גרוס
ואגנר / 1995

מילים: ערן צור, לחן: יובל מסנר

גרת ברחוב הירקון, בדירת סטודיו של בניין מתפורר. היה לי רומן עם מישהי שרציתי אותה יותר משהיא רצתה אותי. זה קרה לי לא פעם. הרגתי שתי שאם אני אנגן למקום של האימהות העתידית, אולי זה איכשהו ימשוך אותה אליי, יחבר בינינו. גם יכולתי לרמיין שהיא בהיריון ממני ושיש תינוק, למרות שהיינו מאוד צעירים, בני 24-25. גם לעצמי ניגנתי על המקום של האבהות. זה שיר עם הניצנים הראשונים של הרצון הזה. כשרתתי לה את השיר היא בכתה, אבל זה לא הפריע לה לסיים את הקשר כמה ימים אחרי זה. יכול להיות שזה העיד על הכוונות הרציניות שלי וזה הרגתי אותה. אולי היה לה קצת צער עליו באותו רגע. כנראה שבגלל זה היא בכתה.

לא פעם ולא פעמיים תיקשרתי עם נשים דרך שירים, ולא דווקא לצד הטוב שקורא להן לבוא, אלא לפעמים דווקא כדי לתאר את מה שאני לא יכול, כמו למשל ב'המכסה הירוק', שמדבר על דבי רים שקורים מתחת לפני השטח ויוצרים איזה ריק בון, איזו שכבה רעילה כזאת. היו גם יחסים כאלה, ודרך השיר איכשהו הצלחתי להגיד לה את מה שלא הצלחתי להגיד במילים. לפעמים אני מצליח להגיד בכתובה מה שאני לא מעז להגיד בדרכים אחרות. כמה אנשים ביקשו שתנגן להם את 'קייץ' בחתונה ונאלצת לספר להם שאצלך זה שיר שנגמר ב'פרידה'?

כשהתחתנתי עם אביטל (אשתו ז"ל, שנטלה את חייה ב-2019), לקחתי את השיר ושיניתי בו כמה מילים כדי שהוא יהפוך לשיר החופה שלנו - 'ובתום הקיץ אני ואת מתחת חופה', ולא 'מתחת שמירה אני לבד'. אחר כך, כשאנשים ביקשו ממני לשיר אותו בחופה, נתתי להם את האופציה של גרסת החתונה. לא כולם רצו את השינוי. העדיפו את המקור.

סימנים מקדימים / 2025

מילים ולחן: ערן צור

האלבום הזה מספר בקווים כלליים את הסיפור של הסוף של אביטל וההשפעה של זה עליי גם בחיים וגם ביצירה. כאמנן זו הדרך שלך לעכל ולהי תמודד. אביטל הייתה בדיכאון מז'ורי. כשהיא עברה את גיל 50 היא הלכה ושקעה יותר ויותר. זו הייתה נפילה חופשית שהיו לה סימנים מקדימים מאוד ברורים, אבל אני לא יכולתי לראות אותם, כי כשבן אדם אומר לך 'אני רוצה למות' או לפעמים אתה חושב שהוא אומר את זה סתם בגלל שחרא לו באותו רגע ויום אחרי זה הוא ידבר אחרת. אבל פה זאת הייתה הכוונה. היום אני יודע שכשבן אדם מתאבד, הוא משאיר אחריו אדוות של רעל שמתפתחות. זה מעשה שהשלכות שלו קשות וארוכות טווח ואולי הבן אדם מקל את הסבל של עצמו, אבל זה שק שיעור בר הלאה, זה לא נעלם. יש כעס, יש אשמה, יש גם האשמה, ויש גם חוסר אונים, הבנה שקצרה ירך. אם אדם נורא רוצה לגמור עם זה, אז אי אפשר לעמוד שם כמחיצה בינו לבין המוות. לא אני לפחות. אולי יש אנשים שהצלחתי.

איך קמים מדבר כזה?

"לחיות עם בן אדם שהוא בדיכאון מז'ורי, שהוא שוכב על הספה עם עיניים ריקות וסבל מאוד גדול, ותוך כדי זה להיות אחראי על איזשהו תפקוד של בית, זה אתגר מאוד גדול. אז יש גם איזה ממד של שחרור כשאתה נשאר לבד. לפחות אז התמונה ברורה, אתה לא דואג גם לבן אדם חולה"

נכנס לתמונה

קליק על המבט הראשון. קורין אלאל ז"ל

הדייט הניו-יורקי שכמעט נגמר בקטטה, הסימנים שהעידו על הסוף הטרגי של אשתו והתמונה

האימפרסיוניסטית שהשאירה אחריה החברה הטובה, קורין אלאל: רגע לפני הופעה חגיגית לרגל יום ההולדת, ערן צור חוזר לשירים שכתב ומסביר למה שערות על החזה לא מעניקות חסינות מרגשות

רתם איזק ★ צילום: איליה מלניקוב

שאני אוהב ואוהבות אותי, אבל אולי בשביל ממש זוגיות, לחיות ביחד ולהקים בית, אני קצת פוסט-טראומטי.

המנון לאדישות, כרמלה גרוס
ואגנר / 1995

מילים ולחן: ארקדי דוכין

שיר שקיבלתי במתנה מארקדי דוכין. אנחנו מכיילים רים עוד מהקריית, כשהוא בא לבית התזמורת בקריית ביאליק, טיפוס כזה גדול בטרנינג כתום שקיבל מהסוכנות. כשהוא ישב וניגן שיר על הפסנתר, זו הייתה הפעם הראשונה ששמענו מישהו שר שיר מקורי שהלחין וכתב, ומאותו רגע הוא הפך להיות אחד הכוכבים בשמי המוזיקאים בקריות. נפגשנו בהמשך בתל-אביב, הוא הציע לי שנעשה משהו

בתור הורה אתה הראשון שצריך לקום. זו תהום כזאת, ואתה צריך להרחיק את העגלה משם, כמה שיותר חזק ומהר. אז אתה צריך לאסוף את עצמך ולקום, ואני גם חושב שאביטל הייתה מצפה ממני לזה. ועם הזמן החמלה חוזרת, כי כשבן אדם מרגיש כל כך נורא בשביל לעשות את זה, אז אתה אומר וואו, איך היא סבלה. יש לי קשת שלמה של רגשות: געגועים, כעס, אהבה, התנגדות, פחד. אבל אני חייב להגיד שלחיות עם בן אדם שהוא בדיכאון מז'ורי, שהוא שוכב על הספה עם עיניים ריקות וסבל מאוד גדול, ותוך כדי זה להיות אחראי על איזשהו תפקוד של בית, זה אתגר מאוד גדול. אז יש גם איזה ממד של שחרור, כשאתה נשאר לבד. לפחות אז התמונה ברורה, אתה לא דואג גם לבן אדם חולה. הייתי זאב בודד גם לפני הנישואים, אין לי בעיה להיות לבד. ידעתי שלא ארוץ מיד לזוגיות אחרת בשביל לסתום את החור. זה לא אומר שאין לי אהבה, יש לי נשים

הכוכב
מהקריות.
ארקדי
דוכין

תמונה אימפרסיוניסטית, כרמלה גרוס ואגנר / 1991

מילים: עמל זיו, לחן: ערן צור

כשעמליה זיו ואני היינו בני 21, היא באה להופעה של להקת טאטו ונרלקתי. אחרי ההופעה רצתי אחר ריה ושאלתי אותה אם אני יכול לקבל את הטלפון שלה. היא אמרה לי, 'כן, אבל אני לא אוהבת בניס'. היא כבר ידעה פחות או יותר מה היא רוצה, אבל זה היה עוד גולמי, אמורפי, אז היה לנו איזשהו רומן קצר, והיא נתנה לי צרור של השירים שלה. חשבתי שאם אלחין שיר או שניים שלה זה יקשר בינינו – וזה אכן עבר עליה חלקית, היא אהבה את השיר הזה, אבל אחר כך הייתה לה זוגיות עם אישה. למרות זאת נשארו חברים טובים עד היום. היום עמליה זה עמל, חבר סגל בכיר בחוג למגדר בבן-גוריון וחבר מאוד-מאוד קרוב שלי. הצלחנו לעבור מהפאזה הזו של התאהבות חסרת סיכוי לאנשים שעוברים את החיים ביחד.

כשהלחנתי את השיר ידעתי שאני רוצה שקורין אלאל תשיר איתי, אפילו שעדיין לא היו לנו אז קשרים מקצועיים. הייתי סטודנט ברימון, ניגנתי בחתונות בשביל להתפרנס, ואז פגשתי את קורין בקורס לסאונד. היה בינינו קליק על המבט הראשון. ארבעה חודשים אחרי זה היא הציעה לי לנגן בלהקת הליווי שלה, בדיוק אז יצא האלבום שלה, 'אנטאר-קטיקה'. זו בעצם הייתה העבודה המקצועית הראשונה שלי בתל-אביב. אמרתי לה, 'תשמעי, יש לי להקה ואני רוצה להשמיע לך את השירים ושתפיקי'. ביקשתי ממנה לשיר את השיר הזה והיא הסכימה. עברתי איתה לאורך כל השנים. היא ביקשה ממני לנהל מוזיקלית את הסיבוב האחרון שלה, כשירדענו שהיא חולה. גם הבן שלי ניגן גיטרה איתנו. היא הייתה מאוד קרובה אליי והיא מאוד-מאוד חסרה לי. נפרדתי ממנה על הבמה בכארבי, לא בבית החולים, שבועיים לפני הסוף. אתה לא באמת מאמין שמישהו הולך למות עד שזה קורה. אני נורא מתגעגע אליה.

ערב ב' כסלו, כרמלה גרוס ואגנר / 1993

מילים: ערן צור, לחן: יובל מסנר

אחרי כמה חודשים של ניסיון לחיות בארצות הברית חזרתי לארץ עם הזנב בין הרגליים. הייתי קצת אבוד, וכתבתי שיר מתוך המצוקה שהייתי בה. ראיתי את בן דמותי יורד לים עם חליפה והחלטה מאוד קשה להיכנס לים ולא לצאת ממנו, לעשות את כל ההכנות בשביל לטבוע. על ההתחלה הייתה לי מין עברית גבוהה כזאת. אמרתי לעצמי שאני לא רוצה להגיד את המילה מוות, או את המילה נפטר או את המילה גופה. בדיוק חילקנו את ארון הספרים

המשן נעמוד 13 <<<

"ענבל פרלמוטר באה עם הווידוי שהיא נרקומנית. אמרנו לה שאם היא לא נגמלת היא לא יכולה לעבוד איתנו. היא אמרה לנו, 'אתם עושים טעות, אני חולה, במקום לעזור לי אתם מקצינים את המצב'. בדיעבד אני מבין שאם בן אדם אומר לך דבר כזה, צריך לקבל את זה, אבל אז הייתי צעיר מדי בשביל להבין"

חרדות לא נעלמות והן משנות כיוון ומשנות צבע, ומצד שני הילדים בוגרים, ידי קצרה. זה לא שהוא על בימבה בירידה ואני מחכה למטה בשביל להיות שם ברגע הנכון. זוגיות נגמרת, הוא נפרד ונשבר לו הלב, זו כבר התמודדות של אנשים בוגרים. התפקיד הזה משתנה, ואני גם הורה יחיד, אז אני משתדל להיות בתמונה מלמעלה, לדעת מה קורה ולהיות ברגע הנכון ולתמוך גם כלכלית ולתת תמיד את החרד אם צריך, ולנסות לעזור בעבודה ולהיות שם אוזן מתי שרוצים לדבר איתי. שניהם מנגנים ומופיעים איתי, שלושנו מאוד קרובים. זה בונדינג מאוד חזק. טוב לנו ביחד, זה פשוט וכיף. הם יותר אינטליגנטיים ממני, יותר משכילים ממני, יודעים הרבה יותר ממני בכל מיני דברים, ממוזיקה ועד מתמטיקה והיסטוריה. יש כל מיני דברים שאני עושה שמביכים אותם, למשל אם אני שומע שיר ברמקול של הטלפון. איכשהו זו פריחה בשבילם.

ביחד. עברתי עם מפיקים, חלקם שמות מאוד ידועים, ואף אחד לא הצליח להבין אותי כמו שארקדי הבין באותו זמן. קיבלתי ממנו את השיר הזה. הרבה פעמים יוצא לי לשיר אותו בים המלח או באילת, ואז איכשהו אני גם בתנוחה הזאת של הציפה על המים, כי אני בעצמי איש של מים.

איך אתה מסתכל עליו בזמנים האלה שבו אנהנו קצת צפים בין התרחשויות קשות?

תראי, אנהנו חיים במציאות מאוד כאוטית, מורכבת ואלומה, וזה מאוד קשה, אז כמו הרבה ישראלים גם אני חייב לפתח איזה עור עבה ביום-יום. המדיה מאוד מציפה ומשתלטת עליך, אתה חייב לדעת למנון, והציפה הזאת, החיבור הזה לטבע, למים, לשקט, הכרחי בשבילנו, אחרת איזה כוחות יש לך להתמודד? אני מגדל פה ילדים, היום בני 20 ו-24, וצריך להגיע לאיזשהו קיום נורמלי בתוך הכאוס. כאבא, איפה אתה מאפסן את החרדות?

ערן צור

המשך תעמוד 7 <<<

קרבות תרנגולים / 1995
בעין הסערה / 2009

מילים ולחן: ערן צור

אחרי יציאת האלבום 'פרח שחור' של כר-מלה גרוס ואגנר, היה גם נהדר אבל גם קשה, וזה התחיל להתפורר. בגיל 27 נסעתי לה תאוורר באמריקה. הכרתי שם במקרה בחורה בשם אליסה. נדלקתי עליה נורא. כשהגענו למועדון גיליתי שיש לה משהו עם בחור שם. ראיתי שהוא קצת עצבני, הוא לא אהב את זה שאני בתמונה. אבל איכשהו, ביום שאחרי, היא צילצלה ואמרה 'בוא נצא'. זה ניו-יורק של הנייט, מנהטן הייתה הרבה יותר קשור זה מאיך שהיא היום, אלימה כזו, ולא ידעתי את הקודים. ישבנו ושתינו ופתאום משהו לידה ניסה למשוך את תשומת ליבה בצור-רה אגרסיבית. טיפוס כזה גדול, מפחיד. אני יודע שאם אגיד מילה לא במקום, מכה אחת שלו מעיפה אותי. הרגשתי נורא חלש מול הסיטואציה. היא קרצה לי כדי לרמוז שהכל בסדר, וכשהבחור הלך לשירותים יצאנו מהבר, הלכנו לעוד מקום, ושם היה עוד יותר גרוע. איזה בחור עם כובע גרב אמר לחבר שלו 'לטס פאק הר'. לך תרע מה עושים? היא הייתה קול, הלכנו משם, והיא אמרה לי בדרך, 'אם אתה רוצה לישון אצלי, תתנהג יפה'. אז זה מה שעשיתי - לא ניסיתי כלום. אבל אני זוכר שהיא ישנה על הגב, שהיו לה זיפים קטנים בבית השחי. ואני יושב ובוהה. את השיר הזה כתבתי יום אחרי.

בקרב התרנגולים הזה דווקא התרנגול הע-דין נשאר לישון עם הבחורה. זה לוקח אותי לשיר 'בעין הסערה'.

נכון. אני מרגיש שפחות חוקרים את הג-בריות הסטרייטית של גבר במשפחה. גם אם יש לך זין או שיער על החזה, אתה בפנים יכול להיות נפש שברירית. אפילו הגבר הכי מסוקס ואגרסיבי. ובתוך תא משפחתי, כשאתה אבא, הרבה פעמים אתה אומר, רגע, זה גדול עליי, אני בעצם הרבה יותר עדין ורגיש מזה. בעצם, גם אני צריך מילה טובה. אני צריך איזו תמיכה, אבל אני משחק אותה כאילו אני חזק. לאורך השנים הרגשתי שאתה צריך לשחק את המשחק הזה?

ברור. וגם אנחנו חיים במדינה שמאוד מח-זקת את הצד הזה אצל גברים, שאין דר-שיח פנימי, אז חקירה עצמית אצל גברים זה משהו שיכול להיות מוגבל. ואז, כשיש איזה קושי, אין דרכים להתמודד איתו ואתה נשאר עם הפרצוף בתוך הזכוכית המשוריינת. זה כואב. יש מחיר שאתה משלם על זה שאתה לא מוציץ?

כן, אבל אצלי זה הולך הרבה אחורה. תמיד הייתי קטן כזה, נמוך, לא מאוד חזק ולא מאוד שרירי. אז אתה מנווט עם מה שאתה יודע - עם השכל, עם הרגשות, עם הקשבה, עם לנסות להבין בני אדם ועם יצירתיות. בסך הכל אני מרגיש בר מזל עם הדברים הקשים שעברתי. אני עושה את מה שאני אוהב, אוהב את הבנים שלי ואת החיים שלי.

✉ rotmoosh@gmail.com

ביום שבת, 11.7, ערן צור יציין יום הולדת 61 בהופעה חגיגית בבארבי, שבה יארח את אלונה דניאל, רונה קינן, הילה רוח ושני בניו, ליאם וטומי

של בית ההורים, אבא שלי היה מורה לספרות והיה ספרון של שירת ספרד שחככה לי. וכ-שפתחתי את הספר הזה, הגעתי לשיר שהיה כתוב בו 'פי יום ששוני - אסוני / וכיום אסוני - ששוני'. זה שיר של אבן גבירול, ואבא שלי כתב מעל המילים: 'אסון שווה מוות, ששון שווה רצון'. אמרתי לעצמי הנה מילת קוד לנקודה הזאת בשיר. מבחינתי הגיבור באמת טבע, ואני יכול להמשיך גם את המסע של הנפש שלו אחרי החיים.

שיר שמעיד על התהום שהיית בה. נכון, אבל לתהומות שאני נמצא בהן אני יכול לעשות דרמטיזציה בשירים. סך הכל גם אז וגם היום בבסיס שלי אני בן אדם יציב. היום אני מבין שהייתי יציב הרבה יותר ממה שחשבתי.

על קו העימות / 2006

מילים: ענבל פרלמוטר, לחן: ערן צור

שיר שקיבלתי מלייליאן שוץ, שהייתה המנהלת של ענבל פרלמוטר, אחרי שהיא כבר מתה. זכיתי להכיר את ענבל, תערוכת של מתיקות מאוד גדולה וכישרון יחד עם איזה הרס עצמי, סרק כזה לכל האורך של האישיות שהלך והתרחב. ובסוף זה נגמר כמו שזה נגמר. קורין הייתה גשר מקצועי בינינו. עבדנו איתה ועשינו את האלבום 'כשזה עמוק', שענבל כתבה בו שני שירים וניגנה גיטרה ואני הפקתי מוזיקלית. אז היא באה עם הווידוי שהיא נרקומנית. לא ידענו את זה, הרבה שנים היא הסתירה את זה בכישרון רב. אמרנו לה שאם היא לא נגמלת היא לא יכולה לעבוד איתנו. היא אמרה לנו, 'אתם עושים טעות, אני חולה, במקום לעזור לי אתם מקצינים את המצב'. היה קשה לעכל ולהבין את זה. בדיעבד אני מבין שאם בן אדם בא ואומר לך דבר כזה, או צריך לקבל את זה, אבל באותו זמן הייתי צעיר מדי בשביל לה-בין. וגם אי-אפשר היה לעבוד איתה, כי היא לא הגיעה, ואם כן הגיעה אז היא לא הייתה במצב לנגן. זו הייתה תקופה של הירדררות תלולה בחיים שלה. נשארתי עם החיוך שלה, עם הקסם שלה. כשהיא הלכה לעולמה וקיב-לתי את השיר הזה, ניסיתי להלחין אותו ברוח הדברים שזכרתי שהיא אוהבת.

נימפה / 2001

מילים: ערן צור, לחן: ברי סחרוף

ברי סחרוף ראה את כרמלה גרוס ואגנר ברוקסן. איכשהו הגיע אליי שברי רוצה שא-כתוב לו טקסטים. רציתי נורא, אבל אמרתי שאם הוא רוצה שאני אכתוב לו, אני צריך קצת להכיר את הבן אדם. אז באתי לבקר אותו בבית שלו, הבנים הגדולים שלו היו אז צעירים, וראיתי אותו קצת בתור אבא. רציתי לכתוב שיר רומנטי שפונה לאישה ומתאר את היכולת של הרחם, של ההיריון, בתור איזה גן כזה שיש בו פרחים ויש בו מים, ויש בו טבע. את יודעת, בתור גבר, בטח גבר צעיר, זו מסתוריות מאוד גדולה - היכולת להיכנס להיריון, החיבור של אישה לטבע, אז זה פחות או יותר מה שעומד מאחורי זה. איך אני מסתכל על השיר הזה היום? זה פשוט שיר יפה, אני לא מתווכח איתו.